

به نام خدا

تاریخ شفاهی میگوی ایران،

گام‌های نخستین

مؤلف:

دکتر عباس متین‌فر

(عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور)

سرشناسه	: متین فر، عباس، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام بدیدآور	: تاریخ شفاهی میگوی ایران، گام‌های نخستین/مؤلف عباس متین فر.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۹۲ص.: مصور (رنگی)، نمونه.
شابک	: 978-600-8451-78-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۱.
موضوع	: میگو -- ایران -- پرورش و تکثیر
موضوع	: Shrimp culture -- Iran :
موضوع	: میگو -- ایران -- خلیج فارس
موضوع	: Shrimps -- Iran -- Persian Gulf :
شناسه افزوده	: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
رده بندی کنگره	: SH۳۸۰/۲
رده بندی دیویی	: ۶۳۹/۶۸۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۸۵۱۱۶

نام کتاب: تاریخ شفاهی میگوی ایران، گام‌های نخستین

مؤلف: دکتر عباس متین فر

ویراستار ادبی: گل اندام آل علی

شمارگان: ۶۰۰

چاپ اول: سال ۱۴۰۳

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

ناظر چاپ: مدیریت اطلاعات و ارتباطات علمی

(نشانی: میدان هفت تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، نبش خیابان غفاری، پلاک ۵،

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، تلفن ۸۸۳۸۱۰۶۸ - www.ifsri.ir)

شابک: ۷۸-۵-۸۴۵۱-۶۰۰-۹۷۸ (ISBN : 978-600-8451-78-5)

قیمت: ۲۵۲۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور محفوظ است.

پیشگفتار

پروفسور بلگواد (دانمارک)، نخستین تحقیق و پژوهش را به منظور شناسایی و بهره‌برداری علمی از آبزیان خلیج فارس در سال ۱۹۳۶ میلادی (۱۳۱۵ خورشیدی) در پهنه خلیج فارس انجام داد. نتیجه این پژوهش‌ها، چهار جلد کتاب بود که در سال ۱۹۴۴ در کپنهاگ به چاپ رسید.

طرح ایجاد مراکز تحقیقات شیلاتی، در سال ۱۳۵۲ به همت زنده‌یاد دکتر امین کیوان مطرح گردید و نخستین مرکز تحقیقاتی از ابتدای بهمن ماه ۱۳۵۶ با نام «مرکز تحقیقات و توسعه ماهیگیری خلیج فارس» در بندر بوشهر آغاز به کار نمود.

یکی از آبزیان ارزشمند و صادراتی خلیج فارس، میگوی ببری سبز است که از دیرباز مورد توجه ساحل نشینان بوده و همیشه ارزش صادراتی قابل توجهی داشته است. هم راستا با افزایش تقاضا، تعداد صیادان و توسعه ناوگان صید صنعتی، ذخایر با ارزش آبزیان به ویژه میگوهای دریایی کاهش یافت و آبروی پروری مورد توجه قرار گرفت.

نخستین فعالیت آبروی پروری دریایی در جنوب کشور، تحقیق و پژوهش در زمینه تکثیر و پرورش میگوی خلیج فارس در مرکز تحقیقات شیلاتی بوشهر بود که به همت دکتر عباس متین‌فر و همکاران از سال ۱۳۶۳ آغاز گردید. در آن دوران، همکاران تحقیقاتی توانستند با کمترین امکانات در تانک‌های فایبرگلاس در شرایط آزمایشگاهی، میگوی ببری سبز خلیج فارس را تکثیر نمایند و پرورش دهند.

با توجه به وجود اراضی گسترده و غیر قابل کشاورزی در مناطق ساحلی خلیج فارس و دریای عمان، تکثیر و پرورش میگو در بخشی از این عرصه‌ها توسعه یافت و تولید میگوی پرورشی به تدریج راه توسعه را در پیش گرفت.

از سویی، بازده اندک و کاهش توان رقابت میگوی پرورشی ایران در بازارهای جهانی و از سوی دیگر، بروز بیماری‌های ویروسی، تولید میگوی پرورشی کشور را با چالش و رکود نسبی مواجه نمود. در این راستا، موضوع معرفی گونه جدید میگو که قابلیت رشد و تراکم‌پذیری بهتر و مقاومت بیشتری در مواجهه با برخی بیماری‌ها داشته باشد، مورد توجه موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور قرار گرفت و تحقیقات در زمینه معرفی میگوی وانامی از سال ۱۳۸۳ در پژوهشکده میگوی کشور آغاز گردید. به تدریج، میگوی وانامی به عنوان گونه اصلی میگوی پرورشی کشور، صنعت در حال افول میگوی پرورشی را متحول نمود.

این مجموعه، تاریخچه کوتاهی از روند شکل‌گیری تکثیر و پرورش میگوی پرورشی کشور از سوی پژوهشگران موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور است که نخستین گام‌های پژوهشی برای معرفی تکثیر و پرورش میگو در کشور را شرح می‌دهد.

دکتر محمود بهمنی

رئیس موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور پایه‌گذار تکثیر و پرورش میگو در
ایران طی سال‌های ۶۴-۱۳۶۳

همکاران تلاش‌گر: زنده‌یاد حسین بهمنیاری، غلامحسین فقیه، داریوش
پویامنش و دکتر عبدالرحیم وثوقی

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور ناجی صنعت میگوی پرورشی کشور
از بحران و رکود از طریق معرفی گونه جدید میگوی وانامی طی سال‌های
۸۶-۱۳۸۳

همکاران تلاش‌گر: غلامحسین فقیه، غلامعباس زرشناس، رضا قربانی
واقعی، قاسم غریبی، غلامحسین دلیرپور، محمدخلیل پذیر، زنده‌یاد مختار
حق نجات، زنده‌یاد مه‌راب بنافی، عقیل دشتیان‌نسب، سه‌راب رضوانی
گیل‌کلائی، حمزه رستم‌پور، محمد افشارنسب، الله‌کرم محمدی، نظر
فاطمی، نصیر نیامی‌مندی، نادر اسدی سامانی، صمد راستی

تقدیم به

زنده یاد حسین بهمنیاری که از سال ۱۳۶۳ تکیه و پرورش میگو را در مرکز تحقیقات شروع نموده و در ادامه مسیر توسعه آن در کشور نقش و سهم موثر و فراموش ناشدنی داشته است.

غلامحسین فقیه که از سال ۱۳۶۳ تحقیقات میگو را همراهی نمود و تا هنگام بازنشستگی همچنان در این مسیر ثابت قدم ماند.

مصطفی یاسایی و رسول لاهیجانیان که نقش میدانی و راهبردی و مدیریت توسعه میگوی پرورش داشتند.

علی اکبر خدائی که نخستین پرورش دهنده غیر دولتی در هرمزگان بود. بهرام قنادیان و مرتضی هراچی که همیشه با نوع‌آوری و ریسک‌پذیری، نقش قابل توجهی در توسعه تکثیر و پرورش میگو داشته‌اند.

خانواده بزرگ گرگیج و شرکت سندروف جاسک که در همکاری با موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سهم ارزنده‌ای در معرفی میگوی وانامی داشته‌اند.

عبدالکریم حیدری که با شجاعت پذیرفت، نخستین مرکز تکثیر تجاری میگوی وانامی در کشور باشد.

همه زحمتکشان صنعت تکثیر و پرورش میگوی کشور که با وجود سختی‌ها و نارسائی‌های بسیار همچنان تولید را به پیش می‌برند.

فهرست مندرجات

.....	سخن نخست	۱
.....	فصل اول	۵
.....	گام نخست، زیربنای شکل‌گیری پژوهشکده میگوی کشور	۵
.....	گام دوم، میگوی خلیج فارس	۸
.....	گام سوم، آماده‌سازی برای تکثیر میگو	۱۱
.....	گام چهارم، تکثیر و تولید بچه میگوی ببری سبز	۱۴
.....	گام پنجم: پیگیری و ایجاد هسته اولیه میگو در دفتر مرکزی شیلات تهران	۲۳
.....	گام ششم: ایجاد مرکز پایلوت تکثیر و پرورش میگوی کلاهی	۳۱
.....	گام هفتم: تبدیل ساختمان تعاونی صیادان بندرگاه بوشهر به مرکز تکثیر میگو	۳۵
.....	فصل دوم	۳۷
.....	گام هشتم: نخستین واردات میگوی زنده به کشور	۳۷
.....	گام نهم: تأمین استوک‌های جلبک و فایکولب	۴۵
.....	فصل سوم	۴۹
.....	گام دهم: مراحل توسعه تکثیر و پرورش میگو در ایران	۴۹
.....	فصل چهارم	۵۷
.....	گام یازدهم: معرفی میگوی وانامی به صنعت تکثیر و پرورش میگوی ایران	۵۷
.....	مقاله: نقش میگوی وانامی در بازسازی و افزایش تولید میگوی پرورشی در کشور	۷۵
.....	منابع	۸۱